LAURENCE ALBARET

KOCA KARIN

çeviren: kemal ergezen

Laurence Albaret

Le Grand Ventre

Editions Balzac,

Paris, 1944

[Ayrıca *Fiction* dergisi 107. sayısında (1962)]

"Koca Karın"

Yazarın aynı başlıklı öykü seçkisinden

Ön kapak deseni: Angelika Hoerle

Arka kapak deseni: Samuel Jesserun Mesquita

Not:

Bu örnek, çevirmenin kemalergezen.blogspot.com.tr adresli bloğunda yayınladığı aynı başlıklı tercümenin pdf/epub versiyonudur.

KOCA KARIN

Kıtlık haziranda başladı. Ansızın patlak vermedi. Etkisi gittikçe arttı, her şeye işledi, bariz hissedilmesi ise ağustosu buldu.

İlk başta temel gıdaları, tütsülenmiş jambonun ortadan kaybolduğunu gördüler, sonra da yumurta bulunmaz oldu. Bütün yaz boyunca yedikleri sebze ve meyvelerden henüz hâlâ vardı.

Yazı birlikte, neşe içinde geçirdiler. O sıralar kıtlık halen görünmezdi. Gino bir dolabın derinliklerinde birkaç kutu et konservesine sahipti, diğerleri buna ekleyebilecekleri ne varsa evlerinden getirdiler, bu sayede güneşli ayların hepsini, endişesiz, bir şey sezinlemeden geçirdiler. Ancak eylül sonunda artık hiçbir şey kalmamıştı. Pazarlarda sebze ve meyveler de yoktu. Ve daha başından itibaren – fark etmeye fırsat kalmadan - güçleri usul usul tükendi. Güçsüzlüklerini tembelliğe yordular ve eğlenmek için parti veriyormuş gibi hep birlikte, Gino'nun evinde kalmaya ka-

rar verdiler, çünkü görüşmek için sürekli yer değiştirmek hayli yorucuydu.

Kendilerini hoşgören bir gülümseme ile içleri rahat “Bu çok komik,” diye mırıldandıkları oluyordu, “Bu gezintiler bizi amma yordu...”

Kıtlığa gerçekten toslamaları ise bir ekim sabahı oldu. Fakat toslamak biraz sert olur. Daha çok üstlerinden usulca geçen geniz yakıcı bir duman gibiydi, beraberinde tuhaf, açıklanamaz bir koku getirmişti ve öylesine yeniydi ki bu havayı teneffüs etmek onları pek de rahatsız etmemişti.

Diane’nın eve gelip boş süt şişesini masaya koyduğu ve sessizce, sıradan bir şeymiş gibi, tüm fırınların kapandığını, bulunabilen son sebze, karahindibanın da pazarda artık olmadığını söylediği, güneşle ışıldayan o sabahta olmuştu bu.

Bunun üzerine, sedirde uzanan Gino, dirseğinin üzerinde doğruldu, bakışlarını önündeki meçhul boşluğa sabitledi. Buda duruşunda yerde oturan Bertrand, usulca kafasını çevirdi. Portatif merdivene tırmanmış, etajerin son rafına düzgünce serilmiş bir örtü üzerinde ütü yapmakta olan Myrtille donakaldı, eli havada kaldığı için ütü neredeyse yanağına değecekti, onu hemen yanındaki üçayaklı iskemleye bırakmak aklına gelmiyordu. Ve Verveine, ve Bure, asma katta, halıya yüzükoyun uzanmış kitap okuyan onlar ise salona bakan balkona kadar süründüler, ve kafalarını demirlerden dışarı sarkıttılar.

Tek kelime etmediler. Gino bir müddet sonra ayağa kalktı, tam bir sessizlik içinde, odayı baştan sona kat etti, karşı duvardaki gömme dolabı açtı. Tüm kafalar o yöne döndü.

Gino sayım yaptı: yarım kilo kahve, iki kavanoz hardal, üç kesmeşeker, yarısı boş bir şişe cin, bir şişe konyak, iki şişe rom, küçük bir viski damacanası ve bir paket pirinç.

Gino tek kelime etmeden kapağı kapattı.

***

Kahve ve pirincin dibini bir günde buldular. Ertesi gün kurutma kâğıdına sürülmüş hardal yediler. Bu, Bure'ün getirdiği bir yenilikti, söylediğine bakılırsa çocukken bundan çok tüketmiş. (Ancak yediği hardalsız kurutma kâğıdıymış ve bunun için kaliteli olması yeterliymiş.) İcat belli bir başarı kaydetti. Verveine bunun tütsülenmiş jambonu andırdığını söylüyordu. Bertrand ise zencefilli pastalarla arasında bir akrabalık kuruyordu.

Takip eden sekiz gün, sâfi alkolle beslendiler. Sarhoş olduklarından açlıklarını hissetmiyorlardı, ancak alkol de güçleri de azalıyordu. İçlerinden üçü ciddi, su götürmez bir zehirlenmenin belirtilerini gösterdi; olay onları alarma geçirdi, özellikle de Gino'yu. Gino'nun bilinci görece hâlâ yerindeydi, çünkü gerektiği durumda insiyatif alma olasılığını korumak için diğerlerine kıyasla daha az içmeye çabalamıştı.

Sekizinci gün, ola ki tütün de biter korkusuyla, sigara namına ne bulabilirlerse almak için Bure ile dışarı çıktı. Tütün git gide daha önemli hale geliyordu, öncelikle açlığı bastırdığı ve sinirleri diri tuttuğu için, ikinci olaraksa tütün çiğnemek henüz hâlâ kurutma kâğıdı çiğnemekten daha cazipti: daha önceki gün Betrand izmaritlere hücum etmiş, koca koca lokmalar halinde mideye indirmişti.

Henüz hâlâ dışarı çıkabilecek güçleri vardı: Esasında yorgun değillerdi; bunu belirgin bir biçimde hissetmiyorlardı. Bu, sona ramak kalmadan kendini göstermeyecek, içten başlayan, yavaş bir ölümdü.

Gino sokağa adım attığında, bacakları sahiplerine huysuzluk etti. Bure'a baktı, onunla göz göze geldi, neredeyse neşeyle, öylesine gülüştüler. Bure, Gino'nun omzuna dokundu.

- Hadi gidelim!..

Onun koluna girdi, iki sarhoş gibi birbirlerinden destek alıp yürüdüler.

Cadde bütünüyle ıssızdı. Ara sıra, aşırı bir yavaşlıkta, tekin olmayan adımlarla bir gölgenin geçtiği, uzaklaşıp gittiği oluyordu. Tam bir sessizlik hâkimdi.

Durdukları ilk tütüncü dükkânı, kapkaranlık ve bomboştu. Çok geçmeden tezgâhın arkasına çömelmiş bir gölge fark ettiler, tütüncüyü hemen tanıdılar. Daima özenli olan kadının saçları boynuna dökülüyordu, yüzü kir pas içindeydi. Onları tek kelime

etmeden, tek bir bakış atmadan karşıladı. Paket paket sigara isteme cüreti gösterdiler, bunun üzerine kadın sert bir hareketle onlara döndü, boş gözlerini üzerlerine sabitledi ve uzandığı tüm sigara ve tütün paketlerini öbekler halinde alıp hepsini neredeyse yüzlerine fırlattı. Gino ödemek için para çıkardığında, banknotu öfkeyle aldı, gergin ellerinin içinde top gibi yuvarladı ve aynı öfkeyle salonun bir köşesine fırlattı. Sonra da derinden gelen bir inlemenin ara ara kestiği hıçkırıklara boğuldu.

Sinir krizinin geldiğini gören Gino ve Bure, ürpermiş bir halde, hazinelerini toparladıkları gibi oradan kaçtılar.

***

İşte o günün ertesinde "belediye gıdası"nın hayata geçmesine karar verildi. Gazeteler artık çıkmadığı ve çıksaydı bile hiçbirinde aşağı inip bir tane alacak kuvvet olmadığı için, bunu ancak akşama öğrenebildiler. Üstelik neye yarardı ki? Bir gazete artık, en fazla kurutma kâğıdına yeğlenmeyecek hardallı sandviç olasılığına cevap veriyordu ki bu sandviçlerin daha gösterişli olmayacakları kesindi.

O son günlerde, gerçekten hiçbir şey yememişlerdi. Hep beraber atölyede yere uzanmış, örtü ve minder namına ne kaldıysa bunların üzerinde öylece duruyor, kâğıt ve izmarit çiğniyorlardı. Hiçbiri asma kata çıkıp bir kitap alacak gücü kendinde bulamı-

yordu, ayrıca okumak artık pek mümkün değildi çünkü gözleri neredeyse artık tamamen kapalıydı. Myrtille elinin uzanabileceği bir mesafede halının üzerinde dağınık halde duran gazeteyi okumak için epey çabaladı. Başka bir dünyayı, yaşayanların dünyasını anlatan kelimeleri, hareketsiz, sersemlemiş bir halde dinlediler. Ama anlıyor gibi görünmüyorlardı. İçlerinden biri aniden gülmeye başladı, aptalca, kesik kesik, çırpınarak gülüp durdu. Myrtille'in sesi titredi, boğuk bir öksürükle ara ara gidip geldi ve sonunda yitti. Bundan sonra bir daha asla okumaya davranmadılar.

Bütün gün bütün gece aynı yerde, aynı pozisyonda bekliyorlardı, ne üst baş değiştiriyor ne de yıkanıyorlardı. İçlerinden biri bazen duvardan destek alıp mutfağa yollanıyor, musluğun altına eğilip, açlığı biraz dininceye dek suyun ağzına dökülmesine izin veriyordu, sonra geri dönüyor, yüzü ıslaklıktan ışıldayarak, diğerlerin ortasına, olduğu yere yığılıyordu.

Zamanla aşırı zayıf hale geldiler; giysileri üzerlerinde sallım sallım olmuştu. Gözleri ateşten parlıyor, ölümüne solgun yüzlerinde ışıldıyordu. Gino'nun evini mesken tutmuş hayaletlere benziyorlardı.

Ama üzgün değillerdi. Hatta tam tersi. Sanki eğleniyorlardı, hayat onlara daha neşeli geliyor gibiydi. Her birinin yüzünde o aynı, biraz abartılı ama çok da hoş gülümseme, kocaman çocuk bakışları vardı. Böyle olması belki sürekli sarhoş olmalarından kaynaklanıyordu, - kısa bir süredir tek dayanakları olmayı sürdü-

ren - alkolün yaratamayacağı, açlığın sebep olduğu derin bir sarhoşluktu bu.

“Belediye gıdası” Gino ile Bure’un sigara almaya gittiği günün ertesinde oluşturulmuştu. Bu teşebbüs her şeyin sonu oldu. Bir çeşit kurumuş hamur söz konusuydu ve daha çok alçıyı andırıyordu. Elde edilebilecek tüm çer-çöp biraraya getirilmişti, en küçük bir besin değeri olan ne varsa. Havanda dövülmüş eski kemikler, atıklardan kalanlar henüz hâlâ en besinli kısımlarıydı; geri kalanı ise sanki hurda kâğıtlardan, samandan, ne olduğu belirsiz karmakarışık maddelerden yapılmışa benziyordu.

Her bir eve, sabahları gelen kamyonlarla, hanede yaşayanlara yetecek sayıda bu tuhaf hamurdan yapılmış “ekmek”ten bırakılıyordu. Herkes istihkakını kapıcısından kendi almak zorundaydı.

Bu yenilikten de ancak Gino kapıcıyı görmeye gittiğinde haberdar oldular. Herhangi bir haber umduğu yoktu, posta servisi askıya alınalı uzun zaman olmuştu, tek dileği dışarısıyla küçük de olsa bir temasta bulunmaktı, başkaları da onlar gibi aynı durumda mı, elbiseleri onlara da artık hayli büyük mü geliyor öğrenmek istiyordu. Hayret, kapıcı ip-iriydi! Gülünç denecek kadar...

Gino kulübenin kapısını çaldı ama yanıt gelmedi. Kulak kabarttı. Hırıltılar duyuyormuş gibi oldu. Kapıyı açmaya karar verdi.

Kapıcı, erken bir doğum öncesi şiddetli sancılar içinde yerde yuvarlanıyordu. Kocası, bir sandalyede oturmuş, kolları sarkık, sersemlemiş bir halde onu izlemekteydi.

- Doktor gerek, diye mırıldandı Gino.

Adam sanki gülerek, omuz silkti.

Ve o da Gino gibi, ürkmüş bir halde, geri geri giderek kapıya yanaştı. Gino'yu hatırladığında, ona kendileri için bırakılan sekiz "belediye gıdası" ekmeğini gösterdi.

Gino kıymetli briketleri ile eve çıktı.

***

İçeri girdiğinde diğerleri neşeli, uysal bakışlarını ona çevirdiler. "Belediye gıdası"nı görmek onlara yeniden eğlenme gücü vermişti. Bu beyaz briketler tarifsiz derecede komikti. Onlarda yepyeni bir icatmış etkisi yarattı: özellikle de Gino yere düşmek üzere onları elinden bıraktığında çıkardıkları gürültüleri ile. Eski güzel günleri hatırlatan bir kahkaha patlamasıdır onları içine aldı.

Yemeyi denediler. Hamurda alçı tadı ve kokusu vardı – alçının kendisi de. Tozlu ve yavan bir karışımdı, içinden ara ara, aniden ağzınıza gelen yumuşak, kaygan, mide kaldıran şeyler çıkıyordu.

Bertrand, dişlerinin arasında bir saman sapı, ilk başta bunu yemenin imkânsız olduğunu, ölmeyi yeğleyeceğini bildirdi.

Verveine daha ilk lokmada kusmaya başladı ve bu aralıksız bir saat boyunca devam etti.

Yine de usul usul, ilerleye ilerleye, her biri "ekmek"lerini yemeyi bitirdiler, kendilerini canlandıracak laflar açarak, zaman zaman da ufak bir kırıntıyı eşyaların altına yollayarak.

Ekmek işi bittiğinde doğrudan sigaraya hücum ettiler...

***

O akşam soğuk aniden başgösterdi. Caddeden esen rüzgâr dondurucuydu. Pencerelerin kıyısından köşesinden sızacak bir delik buluyordu, sırt sırta yerde yatmaya devam ettiler, örtü namına ne varsa üzerlerine aldılar.

Yine de geceleyin gelişme sayılabilecek bir şey oldu. "Belediye gıdası" tadına rağmen sanki biraz onları diriltmişti. Bundan her gün alırlarsa hayat da devam edecekti; sarılıp kucaklaşırken sevinçten neredeyse ağlayacaklardı. Gece iyice çöktü, kendilerini mutlak karanlığın içinde buldular. Aynı durum ışıksız şehrin tamamı için de geçerliydi. Ve belki birbirlerini görmedikleri için, aydınlanmış beyinlerinde, gerçekliği geride bıraktıkları illüzyonunu sürdürdüler. Günlerdir ilk kez şahsi yaşamlarını anımsadı-

lar. Gino, Verveine'i sevdiğini hatırladı. Artık ona asla bakmıyordu. Bedenlerinin belli noktaları haricinde sanki hiçbirinin artık fiziksel bir yaşamı yoktu, bu noktalar öylesine belirgin ve sivrilmişti ki neredeyse duyumu aşıyorlardı, daha çok maddeötesi bir dünyaya ait gibiydiler. Karmaşa öyle bir hal aldı ki açlığın acıyan, büzülmüş karınlarında mı ruhlarında mı olduğunu bilemiyorlardı; karınlarını dolduran yahut ruhlarında saçılan acaba açlık mıydı...

Gino yere uzanmış, Verveine'i görmüyordu. Onun nerede olduğundan bihaberdi. Kendisi, iç içe geçmiş bir yığın bedenin ortasındaydı. Ancak kafasının içinde, kollarında-bacaklarında, ve de özellikle düşüncelerinin meskeni haline gelmiş karnında, belli belirsiz, Verveine'in bir çeşit yansımasını, kendi cisminden çıkıp yayılmasını hissediyordu. Ve iç dünyasına bakan gözlerinin önünde sadece Verveine'in mor gözleri beliriyordu, bunların sanki bakışları yoktu.

Verveine'in iki mor gözü kara bir dumanın içinde kayboldu.

Gino, bedenini hatırladı, hafızası ile değil karnıyla, sonra karnının uzuvlarına yansımasıyla, her türde maddiyetten yoksun (yahut *büsbütün* maddi) cinsiyetine yansıyan açlıkla.

Sarsak elini rastgele örtülerin altından, titreyen, ateş içindeki beden yığının içine uzattı, bir kumaşın altında bir derinin zonkladığını hissetti. Gino, görmeden, arzusundan başka amacı olmadan kumaşı araladı ve düzenli bir biçimde, kendi içinde bir hipnoz etkisi yaratıncaya dek bu belirsiz, ne olduğu asla seçile-

meyen deri parçasını, aşkının gücüyle Verveine'nin bütün bedeninin toplandığı bu anonim et köşesini parmaklarının arasında yoğurdu.

***

İki-üç gün boyunca, bir gelişme olduğuna gerçekten inandılar. Gün ağarırken, neredeyse ayağa kalkacak, içerde birkaç adım atacak güçleri oluyordu.

Ancak "ekmekler" etkilerini bundan sonra gösterdi ve doğa tükenmez bir buluş dehası sergiledi.

Bunun farkına ilk varan Bure oldu. Uyandığında, kafatasının tepesinde tuhaf bir soğukluk duydu, elini oraya götürdüğünde ise sadece çıplak derisini hissetti. Saçları artık yoktu. Onları yerde, örtünün üzerinde buldu, biçilmiş buğday başaklarını andırıyorlardı, onlar kadar sarı ve çok daha yumuşaklardı. Böylece Bure öyle bir kahkaha patlattı ki diğer hepsi uykudan uyandı. Bu gülüş, Bure'un düz ve parlak, gülle gibi yuvarlak kafasını fark ettiklerinde genel bir hal aldı.

Myrtille'e gelince, balon gibi şişmiş, canavarsı, koca bir karnı önüne katmış, fıçı gibi iterek mutfaktan geliyordu. İskeleti andıran genç kıza hiç de ait değilmişe benzeyen bu bedenin yaklaşmasını alık gözlerle izlediler.

Aynı gün Gino yüzünde, ve hızla tüm bedeninde, yer yer yapış yapış tuhaf pürtükler hissetti. Ellerine baktığında, bir çeşit

kanlı pelte ile kaplı kalkmış deriler, kabuklar gördü. O andan sonra tüm problemlerin cevabını, yaşamın amacını bulduğu hissine kapıldılar. Gün boyu, keyfi yerinde, dişlerinin arasında hafifçe ıslık çalarak kabuklarını kaldırdı.

***

İlk ölen Myrtille oldu. Karnı şişmeye devam ettiği için patlayacağa benziyordu. Fakat bu durum onu tasalandırmıyor gibiydi. Kısık, yumuşak ve takıntılı bir sesle şarkı söyleyip, iki koluyla karnını iterek küçük adımlarla durmadan odanın içinde gidip geliyordu. “Ah! Karnım ne kadar da güzel... karnım ne kadar da güzel... karnım ne kadar da güzel...” Karnının havası, ağzı açılan bir balonunki gibi aniden boşaldığında şarkı söylemeye hâlâ devam etmekteydi. Ne bir çığlık attı ne de iç çekti. Sadece şarkı söylemeyi bıraktı, onları uyuşukluklarından silkeleyen de şarkının bitmesi oldu. Sessizlik ani bir şok gibiydi. Sonrasında onun üzerine eğildiler ve onu sadece gözleri kocaman açılmış, neşeyle onlara bakarken, dudaklarında delice bir gülümsemeyle gördüler. Ancak artık nefes almıyordu.

Takip eden gece, hepsi saçlarını ve tırnaklarını kaybetti; dişleri oynamaya, sonra da birbiri ardına dökülmeye başladı; hızlı öldüler, ancak Bertrand diğerlerine göre çok daha uzun yaşadı. Yeni yeni zayıflamaya, değişmeye başlamıştı, sadece artık duyamıyor ve göremiyordu. Bir sabah, kurumuş meyve gibi, acı ver-

meden düşen bir ayak parmağını kaybetti, ve aynı akşam göz pınarları kurudu, gözleri öyle küçüldü ki artık çok büyük gelen göz çukurları içinde oynayıp durmaya başladılar, sonra da yuvalarını terk edip optik sinirin ucunda yanağa sarktılar, tıpkı kordonlarının ucundan sarkan minyatür birer *bilboquet* topu gibi. Betrand'ın tüm eti büzüldü büzüldü, iskeleti tutmak için artık çok dar hale geldi. İskelet de çoktandır deriyi delip, omuzlarda, kaburgaların altında kendini göstermeye başlamıştı.

İçerde kalp ise hâlâ - her dakika daha yavaş, daha yavaş, daha yavaş - çarpmaktaydı... Sonra... odada tek başına, Gino'nun amcasından kalma gülünç duvar saati – düzenli mekanik yaşamının makarası tamamen boşalıncaya dek - çalışmaya devam etti.

